

ગીતા જયંતી નિબંધ

ગીતા જયંતિ ભારતના સૌથી પવિત્ર અને મહત્વપૂર્ણ તહેવારોમાંનો એક છે, જે માર્ગશીર્ષ મહિનાના શુક્લ પક્ષની એકાદશી તિથિએ ઉજવવામાં આવે છે. આ તે શુભ દિવસ છે જ્યારે કુરુક્ષેત્રના યુદ્ધ મેદાનમાં, ભગવાન શ્રી કૃષ્ણે પોતાના પ્રિય મિત્ર અને શિષ્ય અર્જુનને શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતાનો ઉપદેશ આપ્યો હતો. આ પર્વ માત્ર એક ધાર્મિક વિધિ નથી, પરંતુ જ્ઞાન અને કર્મના શાશ્વત સંદેશને યાદ કરવાનો દિવસ છે.

પ્રસ્તાવના

ગીતા જયંતિની શરૂઆતથી જ તેનું મહત્વ સ્પષ્ટ થઈ જાય છે. લાખો હિંદુઓ માટે, ગીતા માત્ર એક ગ્રંથ નથી, પરંતુ જીવન જીવવાની કળા, સંકટમાં ઘૈર્ય અને મોક્ષ પ્રાપ્તિ માટેની માર્ગદર્શિકા છે. આ દિવસે, માનવજાતને તે દિવ્ય જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઈ, જેણે ધર્મ અને અધર્મ વચ્ચે ઊભા રહેવાનું શીખવ્યું.

એક પ્રસિદ્ધ શ્લોક છે:

"યત્ર યોગેશ્વરઃ કૃષ્ણો યત્ર પાર્થો ધનુર્ધરઃ। તત્ર શ્રીર્વિજયો ભૂતિર્ધ્રુવા નીતિર્મતિર્મમ।।"

અર્થાત્: "જ્યાં યોગેશ્વર શ્રીકૃષ્ણ છે અને જ્યાં ધનુર્ધારી અર્જુન છે, ત્યાં જ શ્રી, વિજય, ઐશ્વર્ય અને અચળ નીતિ છે – એ મારો મત છે." આ શ્લોક ગીતાના સંપૂર્ણ સારને એક જ જગ્યાએ સમાવી લે છે.

ગીતા જયંતિનું મૂળ કેન્દ્ર શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા છે, જેમાં ૧૮ અધ્યાય અને લગભગ ૭૦૦ શ્લોકો છે. ભગવાન કૃષ્ણે અર્જુનને નિષ્કામ કર્મ યોગનો પાઠ ભણાવ્યો, જેનો અર્થ છે ફળની ચિંતા કર્યા વિના પોતાની ફરજ બજાવવી (Karmanye Vadhikaraste Ma Phaleshu Kadachana).

કર્મયોગનો સંદેશ

ગીતાનો સૌથી મોટો ઉપદેશ એ છે કે મનુષ્યે હંમેશાં સક્રિય રહેવું જોઈએ. કર્મથી વિમુખ થવું અજ્ઞાન છે. કૃષ્ણ કહે છે, "કર્મ ન કરવા કરતાં કર્મ કરવું શ્રેષ્ઠ છે, કારણ કે કર્મ વિના શરીર યાત્રા પણ શક્ય નથી."

ભક્તિ યોગનું મહત્વ

કર્મ યોગની સાથે-સાથે, ગીતા ભક્તિ યોગ અને જ્ઞાન યોગનો સમન્વય પણ શીખવે છે. ભક્તિ યોગમાં, ભગવાનને સર્વોચ્ચ માનીને, સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા અને પ્રેમથી તેમના શરણમાં જવાનું શીખવવામાં આવ્યું છે. ભગવાન કૃષ્ણ કહે છે:

"સર્વધર્માન્પરિત્યજ્ય મામેકં શરણં વ્રજ। અહં ત્વા સર્વપાપેભ્યો મોક્ષયિષ્યામિ મા શુચઃ।।"

અર્થાત્: "તમામ ધર્મોને છોડીને, ફક્ત મારા શરણમાં આવી જા. હું તને બધા પાપોમાંથી મુક્ત કરી દઈશ, તું ચિંતા ન કર."

જ્ઞાન યોગ અને આત્મ-દર્શન

ગીતા આત્માની અમરતા પર ભાર મૂકે છે. જ્ઞાન યોગ આપણને સત્ય અને અસત્ય વચ્ચે ભેદ કરવો શીખવે છે. આત્મા ન જન્મે છે અને ન મરે છે; તે ફક્ત શરીર બદલે છે. આ જ્ઞાનથી જ મનુષ્ય શોક અને મોહથી ઉપર ઊઠી શકે છે.

ઉપસંહાર

ગીતા જયંતિનો પર્વ આપણને ધર્મના માર્ગે ચાલવા, અન્યાય સામે ઊભા રહેવા અને સ્વાર્થથી ઉપર ઊઠીને લોક કલ્યાણ માટે કર્મ કરવાની પ્રેરણા આપે છે. તે આપણને શીખવે છે કે જીવનના દરેક પડકારને, ભલે તે કુરુક્ષેત્રના યુદ્ધ જેટલો મોટો હોય, કર્તવ્ય નિષ્ઠા અને ઈશ્વરમાં અતૂટ વિશ્વાસ સાથે જીતી શકાય છે.

મહાત્મા ગાંધીએ ગીતાને પોતાની "આધ્યાત્મિક ડિક્શનરી" (My Spiritual Dictionary) કહી હતી.

ગીતા જયંતિ પર આપણે આ સંકલ્પ લઈએ છીએ કે આપણે માત્ર એક દિવસ નહીં, પરંતુ આપણા જીવનની દરેક ક્ષણમાં ગીતાના સિદ્ધાંતોને ધારણ કરીશું. આ જ આ પાવન પર્વનો વાસ્તવિક ઉદ્દેશ્ય અને સાર છે.

જય શ્રી કૃષ્ણ!